

Teosofernas värksamhet i Indien.

I.

Alt sedan madame H. P. Blavatsky och överste H. S. Olcott, den teosofiska lifsåskådningens första förkunnare i vårt århundrade och stiftare (år 1875) af det Teosofiska samfundet i Amerika, öfverflyttade till Indien i slutet af sjuttioalet för att studera dess fornåldriga literatur, alt sedan dessa har Indien varit föremål för flere framstående teosofers särskilda åtanke. Den teosofiska rörelsens uppgift är nämligen att intellektuelt frigöra människorna från såväl dogmatismens som materialismens fjättrar, att väcka till lif hos dem den slumrande etiska anden och att dymedels bringa dem till ett praktiskt erkännande af alla varelsers universella broderskap. I och för detta ändamåls vinnande arbetar den hufvudsakligast på att få en närmare förening till stånd mellan öster- och västerlandet. Indien, undrens land, är religionernas och kulturens vagg. En i andlig mening så hög civilisation som det forna Indiens har sedermera intet folk kunnat uppvisa. Därom vittnar den ofantliga literatur, som afundsjukt vaktas i templens gömmor och hvaraf endast en ringa del råkat i européernas händer tillräcklig dock att väcka vår undran och beundran. Indien kan man säga har lagt grunden till kommande kulturers andliga innehåll. Var det icke från Indien som Egypten och Kaldéen erhöilo sin visdom, och var icke Egypten Greklands andliga moder? Men samtidigt som Indien fick sina arftagare, samtidigt aftog också dess egen skaparkraft. För hundratal, kanske tusental år sedan och ända upp till våra dagar hade det underbara landet i yttre måtto endast gamla minnen att lefva på; den ungdomliga lifskraften hade öfvergått till västerlandet.

Men dess visdom hade det ännu icke, och det var detta, som den teosofiska rörelsen insåg. Aryavarta hade ännu icke uppenbarat sin rika andliga erfarenhet för det yngsta barnet i västern och modern finge därför icke gå under, innan barnet blifvit myndigt. Så har nu den teosofiska rörelsen arbetat på att hos västerlåndingen väcka för österlandets visdom och att på samma gång ingjuta ny lifskraft i de slumrande österlåndingar. Detta arbete har icke varit förgäfves. I Europa och Amerika känner snart hvar man till de gamla indiska lärorna om rättvisans lag (Karma) och återfödelsen eller reinkarnationen, och österländskt tänkesätt ligger i luften – det visar nog samt de sista årens skönliteratur. Att icke håller den andra sidan af arbetet, Indiens återuppväckelse, göres förgäfves, det skola vi med ett par fakta i det följande ådagslägga.

II.

Singaleserna på ön Ceylon äro buddhister. Lisasom annorstädes i orienten hade också där deras religion sjunkit i dvala, och följdén häraf var naturligtvis den, att buddhismen framstod som en kall, oandlig förnuftistro i de européers ögon, som besökte buddhistiska länder, och denna uppfattning påträffas än i dag bland lärde och teologer i Europa.

Madame Blavatsky och öfverste Olcott, som studerat buddhismen i dess rena och ursprungliga form, insågo genast, hvilket misstag blifvit begånget af européerna, när de beskyldde buddhismen för brist på religiös hänförelseförmåga. Denna brist förefans de facto hos buddhisterna, men icke hos deras religion. Kunde blott dessa väckas till nytt lif, så skulle nog också Buddhas lära framstå i rätt dager.

Och öfverste Olcott tog sig an, till en början, Ceylons singaleser. Genom att resa omkring och hålla föredrag återuppväckte han infödingarnas intresse för den halft bortglömda barnatron, för Buddhas höga läror, och kom dem att inse, att vägen till religionens pånyttfödelse gick genom de ungas och barnens uppfostran. Folkundervisningen var helt och hållet i de till största delen katolska missionärernas händer. Det var den, som nu skulle ombildas till nationelt buddhistisk. Flere framstående singaleser slöto sig genast till öfverste Olcott, främst bland dem den åldrike öfversteprästen vid templet på Adams Peak, H. Sumangala. Olcott utarbetade en buddhistisk

katekes enligt den södra kyrkans kanon, den genomsågs och godkändes af Sumangala att användas vid undervisningen och har äfven öfversatts till de flesta europeiska språk. Längre dröjde det icke, innan förslaget, att inrätta buddhistiska skolor genomdrefs, och ehuru de till en början voro af privat natur, åtnjuta numera större delen af dem äfven statsunderstöd.

Vid 1896 års utgång var antalet skolor på Ceylon 88; år 1897 funnos 64 stycken skolor af staten registrerade (50 gosskolor 14 flickskolor). *) Elevernas antal steg år 1897 sammanlagdt till fjorton tusen mot elfva tusen året förut. Samtliga dessa skolor stå under Teosofiska Samfundets öfverinseende.

Dessa siffror torde i sin mån ådagalägga, hvilken tändande och lifskraftig religion buddhismen är, blott den rätta tonen slås an. Men buddhisternas på Ceylon värksamhet har icke inskränkt sig till endast barnundervisningen. Stora ansträngningar göras för kvinnans höjande både i socialt och intellektuellt hänseende. I Colombo finnes ett sällskap för ledandet af den kvinliga undervisningen, och detta sällskap består nästan uteslutande af singalesiska damer. Man har ock genom öfverste Olcotts förmedling af engelska regeringen utvärkat fullkomlig frihet åt den buddhistiska religionsutöfningen och frihet åt singaleserna att ingå äktenskap utan att behöfva vända sig till engelsk domstol eller missionärerna. Uti religionskongressen i Chicago 1893 deltog äfven en missionär från Ceylon, H. Dharmapala, representerande buddhismen. Från Ceylon har också utgått impulsen att söka åstadkomma en förening och förbindelse mellan de norra och södra buddhistiska kyrkorna, som mer än tusen år varit åtskilda. Efter ett besök af öfverste Olcott i Japan blef denna idé delvis förvärligad, i det att en slags gemensam trosbekännelse för buddhismen underskrefs af präster från Japan, Birma och Ceylon, hvilka därmed ville förklara, att deras religion, trots alla olika sekter, dock till grund och botten är en och densamma. (Dessa uppgifter äro hämtade ur „Teosofisk Tidskrift“, olika årgångar).

I alla dessa sträfvanen har det Teosofiska samfundet tagit värksam del, och man kan därför ej säga annat än att dess arbete varit välsignelsebringande hvad budhisterna vidkommer. Låtom oss nu se till, hvad som är i görningen för hinduerna.

III.

Fordomtima, då Indien stod på höjden af sin glänsande kultur, var religionen det lifgifvande element i alt lif, såväl enskildt och offentligt. Ännu i denna dag är den hinduiska brahminens hvardagliga lif en enda lång religiös ceremoni, men från de former, som kvarstått, har anden flyktat. Däremot var under Indiens storhetstid religionens ande skapare af alla lifsformer. Prästarna vore nationens lärare, heliga i sin vandel, filosofiskt och vetenskapligt utbildade. Hvem hälst som var okunnig om religionen och icke fäste afseende vid den hinduiska moralens nobla fordringar, betraktades som en barbarisk och lågt utvecklad natur och kunde icke betros med ansvarsfulla poster och förrättningar. Vid ungdomens uppfostran lades därför största vikten på karaktärens harmoniska daning.

Med religionens förfall följde så också nationens. De sanne vise, som icke mera aktades högt af folket, drogo sig undan, och än i dag beger sig den unge hindu, som längtar efter den visdom, hvilken fordom var hans folks, till skogarna eller de ensliga templen att uppsöka heliga eremiter eller yogier.

De flesta bildade hinduer hafva emellertid i vårt århundrade åtnjutit en helt annan slags undervisning. Sedan England eröfrade Indien och höjde det till rang och värdighet af ett britiskt kejsaredöme, ansåg det äfven såsom sin plikt att skänks gamla Aryavarta alla förmåner af en västerländsk civilisation. Härom vore ju intet annat än godt att säga, hade blott icke olikheten i religion förefunnits. Vid de skolor och universitet, som England grundade för den hinduiska ungdomens uppfostran, lärdes därför ingen religion. Skulle kristendom blifvit obligatorisk, då hade skolorna stått toma på lärjungar — och hvilken europé åter skulle med tro och öfvertygelse åtagit sig

---

*) Skolornas antal torde nu vara betydligt högre (se Theos. Review, jan. 99.)

att undervisa i Brahmas religion? Hvem hade häller därtill varit kapabel? Så lämnades då den religiösa uppfostran åt brahminerna, som vore obekanta med västerländsk lärdom, hvarför uppfostran vanligen åsidosattes. Hvilken blef följd? Landets hopp, Indiens ungdom, uppväxte för det mesta till europeiskt bildade sekularister och materialister – och detta under flere generationer.

Tack vare Teosofiska samfundet synes det emellertid nu, som om bättre tider skulle stunda äfven för hinduerna. Kort förrän madame Blavatsky och öfverste Olcott öfverflyttade till Indien, hade där uppträdt en den rena, ursprungliga hinduismens apostel, yogin Svämi Dayanand Sarasvati, grundläggare af det numera vidt berömda ariska samfundet (Arya Somaj). Till hans stäfvanden att återuppväcka den forna ariska andligheten slöto sig energiskt också teosoferna, och allas gemensamma ansträngningar värkade så stora framsteg, att när madame Blavatsky lämnade det jordiska och Annie Besant efterträdde henne såsom teosofins apostel, den allmänna opinionen undergått en fullständig förvandling. Och så kunde man ändtligen år 1896 komma fram med ett förslag att upprätta ett hinduiskt lärdomsinstitut. Detta förslag utgick från Annie Besant.

IV.

Den svåra hungersnöden lade emellertid hinder i vägen för det omedelbara realiserandet af den nya planen, och först i juli 1898 inrättades i Benares det såkallade „Central Hindu College“ med d:r A. Richardson som föreståndare och till en början på enskilda intresserades bekostnad. Nu har emellertid planen utvidgats, och januarihäftet af „Theosophical Review“ återgifvas prospektets ordalydelse, hvarur vi vilja meddela följande uppgifter.

Institutet står under hans höghet Maharajans af Benares särskilda skydd, och denne furste har också skänkt jorområdet för de blifvande byggnaderna. Administrationskollegiet består af 17 medlemmar, hvaribland teosoferna Annie Besant, öfverste Olcott och mr Bertram Keightley, M. P., äro de enda européerna; alla öfriga äro hinduiska gentlemän, panditer, professorer och ämbetsmän, bland hvilka märkas den från religionskongressen i Chicago kände professor Gyanendra N. Chabravarti, M. A., L. L. B.

Institutet skall bestå af (1) skolan, (2) gymnastiet (the College), (3) lärjungekommet (the boardinghouse) och (4) gymnastikafdelningen. Skolan blir sjukklassig, och gymnasialkurserna motsvara delvis universitetsstudier hos oss. Central Hindu College är också vederbörligen affilteradt med univesitetet i Allahabad, så att eleverna obehidradt få fortsätta sina kurser och taga grader vid universitetet.

Undervisningen vid Central Hindu College åsidosätter nämligen för ingen del den västerländska bildningen. Alt hvad där finnes gediget, dess vetenskap och dess filosofi, läres sida vid sida med Indiens urgamla filosofi och vetenskap och betraktas i dennas andliga ljus. Och som en röd träd genomgås alt och uppbäres alt af den ädla ande och djupt etiska religiositet, som präglar hinduismen, den älsta af den ariska rasens religioner och moder till alla öfriga.

Särskild vikt lägges på (1) pensionatet, (2) den religiösa och moraliska undervisningen, (3) förhållandet mellan lärare och elever samt (4) sanskritstudierna.

Pensionatet eller lärjungarnas gemensamma hem, hela institutionens hjärta, det som grundläggarna mest hoppas utaf, skall stå under ledning af en brahmin, känd för sitt exemplariska lif och sin religiositet och med ett mildt faderligt sinnelag. Här skola lärjungarna växa upp under det renande inflytandet af kärlek och hängifvenhet för religionen, och de skola lära sig denna icke endast genom teoretiska föreskrifter, utan favtmer i det dagliga lifvets praktik, så att senare i lifvet deras skoltid måtte kvarstå för dem såsom ett hälgadt minne, manande till ädel handling.

Hvarje morgon skall en pandit (hinduisk lärd) för de församlade lärjungarna förklara ett text ur någon af *Shastras* (de heliga böckerna). För öfrigt skall den teoretiska religionsundervisningen mest bestå i offentliga föredrag, hållna i gymnasiet och afsedda att bringa till åhörarnes kännedom de höga idealer, som inspirerade forntidens vise. Ty religionen är oskiljaktigt förbunden med moralen.

I afseende å förhållandet mellan lärare och elever må nämnas, att den förenande länken här skall vara kärlek, icke pengar. Läraren, som icke hafva personligt intresse för sina elever, utan gifva sina lektioner af andra slags „pliktkänslor“ skola icke finna ett passande värksamhetsfält i Central Hindu College. Här skall läraren älska institutionen, vara stolt öfver den, lefva för dess framgång och gifva sina lärjungar förebilden af en nobel, sann, rättskaffens, finkänslig och stark man.

På sanskritstudier lägges särskild vikt, emedan man hoppas, att bland eleverna måtte anträffas yttlingar med håg och fallenhet för djupgående studier af hemlandets enorma literatur – ynglingar de där kunna växa upp till män med förmåga att återställa Indiens gamla ära och skänka västerlandet värdiga framställningar af hennes literatur. Ty dennas djup skola aldrig uppskattas utanför Indien, med mindre öfversättningar utföras af män, som förena fullkomlig lärdom med en vördnadsfull tro på den religionen, som Indiens literatur förkunnar.

Sådant är schemat för märkliga uppfostringsanstalt – måtte planen röna all den framgång den förtjänar! Ehuru början tagits af teosofier som till sin tro äro universella, är rörelsen dock äkta hinduisk – också detta ett bevis på den upplysta tolerans, som råder inom teosofiska samfundet. Samma samfunds framgångar å Ceylon borde också vara en borgen för att detta nya förstag skall blifva lika välsignelsebringande. En stor nationell insamling torde som bäst pågå i Indien, omkring två och en half miljon mark äro nu genast af nöden. Donationer mottagas äfven af vänner utifrån och sändas till Hindu College Account, Bank of Bengal, Benares.

E.

(*Nya Pressen* 1899, N:o 33, Lördagen den 4 februari 1899, s. 3, palstat 3-6.)